

Obisk na Češkem

Zgledna skrb češke policije za svoj muzej

Češki policijski muzej je pritegnil mojo pozornost že leta 2011, ko sem po začetku dela v Muzeju slovenske policije začela preučevati sorodne policijske muzeje po svetu. Po pridobljenih podatkih se mi je zdel eden boljših primerov v Evropi. Konec preteklega leta sem ob njegovem obisku lahko preverila svoje domneve in dobila potrditev, da bi se tudi v Sloveniji lahko v marsičem zgledovali po njem. Zanj skrbi kar 33 uslužbencev, ki delujejo na več različnih oddelkih, v okviru muzeja pa imajo celo otroški prometni poligon in gledališče.

TURISTICKÁ VIZITKA®

GPS:
50°04'09"N
14°25'42"E

Muzeum Policie ČR v Praze

Historie a činnost bezpečnostních sborů na území našeho státu včetně kriminalistiky a známých případů

www.turisticky-denik.cz

CZ 4461

224 922 183 www.muzeumpolicie.cz

CZ 4461 Muzeum Policie ČR v Praze

Začetki kriminalističnega muzeja v Pragi segajo v leto 1916

Tako kot v Ljubljani in številnih večjih evropskih mestih so tudi v Pragi varnostni organi policijski oziroma kriminalistični muzej zasnovali na začetku prejšnjega stoletja. Pisni viri o njem govorijo že leta 1916. Skupna značilnost tedanjih tovrstnih muzejev je bila, da so delovali kot študijski kabineti, dostopni in namenjeni le strokovnjakom, katerih delovno področje je bilo povezano z odkrivanjem, preiskovanjem in dokazovanjem kaznivih dejanj. Prvi češki policijski muzej se je tako bistveno razlikoval od današnjega, ki je odprt za najširšo javnost in predstavlja zgodovino celotne policijske stroke, s številnimi preventivnimi in promocijskimi programi.

Muzej ima poleg 1.700 m² razstavnih površin tudi velik zunanji park

Muzej policije Češke republike, kot se uradno imenuje, je v središču Prage, približno deset minut hoda od Narodnega muzeja, s katerim mnogokrat sodeluje. Domuje v veličastni stavbi nekdanjega avguštinskega samostana, ki je po drugi svetovni vojni prešel v last Ministrstva za notranje zadeve. Obiskovalcem je za ogled razstav na voljo približno 1.700 m² notranjih površin v dveh nadstropjih in velik zunanji park, ki je opremljen z razstavnimi eksponati. Na zunanjih površinah so med drugim ob prometnem igrišču – poligonu, ki je namenjen za izobraževanje otrok o prometni varnosti, predstavljena raznovrstna vozila (policijski avtomobili, oklepniki, čolni, helikopterji idr.). Mercedes-Benz Václava Havla je zadnja

pridobitev muzejskega razstavljenega voznega parka.

Organiziranost in poslanstvo češkega policijskega muzeja

Muzej policije Češke republike deluje od leta 1990 kot enota Ministrstva za notranje zadeve in dokumentira ter predstavlja zgodovino, razvoj in delovanje varnostnih sil na češkem ozemlju od njihovih začetkov v Avstro-Ogrski pa do danes, pa tudi razvoj kriminologije in kriminalistike ter razvoj in delovanje civilne zaščite. »Temeljno poslanstvo muzeja je obiskovalce seznaniti z zgodovino in delovanjem policije na Češkem, ki na poseben način kaže tudi zgodovino države,« je povedala Květoslava Kůsová, vodja oddelka za kulturne in izobraževalne dejavnosti, ki me je skupaj z uslužbenkami oddelka za

Muzejski vozni park

policijsko izobraževanje češke policije Andreo Frydrychová in Lenko Kovalský popeljala po muzejskih razstavah. Dodati je treba, da so predstavitev razstav in muzeja na voljo samo v češkem jeziku, zato sta za to, da sem muzej lahko dobro spoznala, zaslužni sodelavki iz češke policije, ki sta ob organizaciji obiska skrbeli tudi za prevajanje.

Razstavljenih več kot tisoč eksponatov

Na stalni razstavi smo lahko ob predstavljenem bogatem dokumentarnem in fotografskem gradivu, uniformah, oborožitvi in opreми, rekonstrukcijah službenih prostorov in predstavitev drugih predmetov (skupaj več kot tisoč eksponatov in okoli 800 fotografij) ter didaktičnih pripomočkov sledili razvoju policije od začetka prejšnjega stoletja pa do današnjih dni, razvoju kriminologije in kriminalistike, preventivni predstavitvi drog in posledic njihovega uživanja ter delu gasilcev in civilne zaščite. Ogledali smo si tudi tri gostujoče oziromačasne razstave in zbirko vozil na dvorišču muzeja.

Posebna pozornost je namenjena vlogi policije pri vzpostavljanju demokratične pravne države

Razstava se začne s predstavitvijo dveh vej policije iz obdobja od leta 1918 do 1938 – žandarmerije, ki je delovala na ozemlju celotne države, in državne policije, ki je delovala v večjih mestih. Zanimiva je predstavitev letalskih patrulj žandarmerije. Sledi predstavitev varnostnih sil med letoma

1939 in 1945, na kateri je razstavljena plaketa z imeni 117 policistov iz Prage, ki so padli oziroma bili usmrčeni v tem obdobju. Ob predstavitvi delovanja policije po drugi svetovni vojni je poseben prostor namenjen mejni policiji v komunističnem režimu; prikazana sta čas in območje železne zaves. Květoslava Kůsová je povedala, da so številni mlajši obiskovalci presenečeni, ko jim pove, da včasih ni bilo mogoče kar tako iti na izlet na Dunaj, ampak je bilo potovanje oziroma prehajanje njihovih nekdanjih državnih meja zelo zapleteno.

Velika dvorana je namenjena prikazu sedanje policije Češke republike in njene vloge v demokratični pravni državi. Spoznamo lahko vse obstoječe policijske enote od pirotehnikov do vodnikov službenih psov in policistov, ki delujejo v mednarodnih misijah.

Iz zgodovinske zbirke češke policije

Predstavitev prometne policije

Poseben prostor je posvečen policistom, ki so življenje izgubili pri svojem delu.

Predstavitev zgodovine prometne policije spremljajo številne preventivne vsebine

Dve veliki dvorani sta namenjeni prometu. V eni sta predstavljena razvoj in delovanje prometne policije od leta 1919 do danes. Med drugim lahko izvedemo, da je bil prvi semafor v Pragi postavljen leta 1927. Tukaj lahko najmlajši z računalniško igrico preverijo prometna pravila, starejši pa preizkusijo svoje vozniške sposobnosti s programom simulacije prometa. V drugi dvorani so predstavljene prometne nesreče in njihovo preiskovanje.

V nadaljevanju je v več prostorih predstavljena zgodovina kriminala in kriminalističnega preiskovanja, skupaj z najodmevnejšimi primeri raznovrstnih kaznivih dejanj. Tukaj lahko med drugim najdemo začetke daktiloskopije, predstavitev antropometrije, rekonstrukcijo kraja umora, pa tudi zbirko ponaredkov umetnin. Predstavitev je obogatena z interaktivnimi moduli in instrumenti, ki so namenjeni obiskovalcem. V prvem nadstropju muzeja so razstave o varstvu prebivalstva in delu civilne zaštite ter razstava Nacionalnega centra za droge. V muzeju so trije veliki prostori namenjeni začasnim razstavam. V njih smo si konec preteklega leta lahko ogledali razstave Sto let varnostnih sil ali Od žandarmerije do policije, Zgodovina in sedanost nožev Mikov ter

Kriminalistika v fotografiji 2.

Pripravljajo tudi gledališke predstave

Češki policijski muzej ob razstavah pripravlja številne preventivne in promocijske aktivnosti. Z njimi prispeva k razvoju in izvajanju programov vseživljenjskega učenja in

izobraževanja o varnostnih vprašanjih, pa tudi k promociji policije. Aktivnosti je predstavila Hana Dlabalová z oddelka za kulturne in izobraževalne dejavnosti. V sodelovanju s policisti za mlajše iz različnih starostnih skupin pripravljajo prometne tečaje oziroma izobraževanja na otroškem prometnem igrišču in preventivna predavanja o problematiki drog, računalniški kriminaliteti, mladoletniški kriminaliteti, prometni problematiki idr. Zelo obiskane so tudi gledališke predstave (leta 2017 jih je bilo 57), ki jih pripravijo v sodelovanju s praškimi gledališkimi igralci in policisti z namenom preventivnega ozaveščanja o raznovrstni varnostni problematiki. Eno takšnih predstav z naslovom Šikana, ki so jo obiskali osnovnošolci, smo si tudi ogledali. Muzej za promocijo skrbi z objavami na spletni strani in Facebooku muzeja ter objavami v drugih medijih.

Muzej je za svoje delo prejel že številne domače in mednarodne nagrade

Dr. Marcela Machutová, direktorica češkega policijskega muzeja, ki se je v policijskem muzeju (predhodniku današnjega) zaposlila že pred 43 leti, mi je predstavila nekatere podatke o delovanju muzeja (mnogi izhajajo tudi iz njenih poročil o delu muzeja).

V Muzeju policije Češke republike je zaposlenih 33 uslužbencev, ki med

Iz zgodovine kriminalitete in kriminalistike

Češki policijski muzej:

- v enem letu si ga ogleda okoli 65.000 obiskovalcev,
- zaposluje 33 uslužbencev,
- ima stalno razstavljenih več kot 1.000 eksponatov in 800 fotografij,
- razteza se na več kot 2.000 m² notranjih površin v dveh nadstropjih in velikem zunanjem parku,
- prireja številne razstave, predavanja, koncerte in slovesnosti,
- je prejemnik številnih, tudi mednarodnih nagrad in priznanj.

Šolska skupina pred predstavo v muzejskem gledališču

drugim delujejo na različnih oddelkih: za upravljanje zbirk, za kulturne in izobraževalne dejavnosti, za operativne in tehnične naloge ter za finančne zadeve. V okviru muzeja imajo tudi knjižnico in gledališče.

Zbirka predmetov češkega policijskega muzeja je razdeljena na šest podzbirk: 1. Dokumenti in tisk; 2. Negativi in fotografije; 3. Orožje, strelivo in oprema; 4. Predmeti, povezani s kaznivimi dejanji; 5. Tehnika, kemikalije in drugi materiali ter 6. Čini, uniforme, simboli in modeli. Predmeti, ki niso razstavljeni, se hranijo v ustrezno urejenih depojskih prostorih znotraj muzejskega kompleksa. V letu 2017 je bilo dokončano povsem novo veliko skladišče v prvem nadstropju stavbe. Muzej predmete večinoma pridobiva iz policijskih enot, občasno pa jih tudi odkupuje.

Leta 2017 je muzej pripravil in organiziral devet razstav in v svojih prostorih predstavil več drugih gostujočih razstav, organiziral strokovna predavanja in seminarje, koncerte, spominske slovesnosti in zaobljube policistov ter sodeloval na več dogodkih, npr. Ledena Praga, Muzejska noč, Mednarodni dan muzejev, Teden znanosti in tehnologije

ter Dnevi evropske kulturne dediščine. Za svoje delo so prejeli tudi številne nagrade, npr. gloria musealis, ki jo je podelilo Ministrstvo za kulturo leta 2004, 2007, 2009 in 2010, ter nagrada za program varnosti v cestnem prometu, ki je bila podeljena leta 2007 v Bruslju. Muzej je leta 2017 obiskalo skoraj 65.000 ljudi.

Sklep: tudi v Sloveniji bi lahko sledili češkemu zgledu

Muzej policije Češke republike je dober primer sodobnega policijskega muzeja, ki ob ohranjanju specifične dediščine interpretira vlogo policije v družbi, promovira njeno delo, krepi integriteto njenih uslužbencev z vplivom na oblikovanje njihovega moralnega in vrednostnega sistema, z različnimi programi izvaja preventivne dejavnosti za zatiranje kriminalitete in zagotavljanje varnosti ter pogloblja sodelovanje policije s skupnostjo.

Iz razvoja, razstav in dejavnosti muzeja je razvidno, da ob svojih temeljnih funkcijah, tj. zbiranju, predstavljanju in izobraževanju, v odpiranju splošni javnosti zelo uspešno sledi sodobnim muzeološkim težnjam in poslanstvu sodobnih policij, ki vse

bolj poudarjajo pomen preventivnih dejavnosti za preprečevanje kriminalitete in v skupnost usmerjenega policijskega dela. Za to ima tudi ustrezno podporo pri svojem ustanovitelju, Ministrstvu za notranje zadeve, ki financira policijsko muzejsko dejavnost ter zagotavlja ustrezne prostorske in kadrovske kapacitete.

Menim, da gre za muzej, ki izhaja iz nam sorodnega zgodovinskega okolja in sledi podobnemu muzejskemu poslanstvu, zato bi se v Sloveniji lahko po njem zgledovali pri uresničevanju Strategije razvoja muzejske dejavnosti slovenske policije, ki smo jo pripravili v Muzeju slovenske policije oktobra 2018 za obdobje 2019–2023.

Besedilo: Darinka Kolar Osvald, kustodinja, muzejska svetovalka in vodja Muzeja slovenske policije
Fotografije: Muzej policije Češke republike in Darinka Kolar Osvald